VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Po stopách Jaroslava Foglara pražským Žižkovem

GPS souřadnice: 50.0792675, 14.4605834

Praktické informace

Délka trasy: 4 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí parky i uličkami starého Žižkova. Výlet je možné absolvovat s kočárkem, na kole i se psy.

Možnost občerstvení: Všude na trase.

Vzdálenost od Prahy: Výlet se koná v Praze 3. Ideální je dojet na start výletu MHD. Stanice metra trasy A – Flora.

Parkování: OC Atrium Flora.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Prokopské údolí, Vyšehrad, Nový svět. Po stopách Golema, Malostranská znamení atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová**.**

Trasu testovali sourozenci Antonín a Stanislav z Nuslí.

Postřehy dětí:
Tonda (6 let): „Mně se moc líbil kopec a také, jak jsme pátrali o Rychlých šípech.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

podíváte-li se na mapu Žižkova, zjistíte (a možná budete i překvapeni), že velkou část této pražské čtvrti zabírá zeleň. A kromě parků je tato pražská část plná tajemných uliček, ve kterých se možná ve fantazii slavného spisovatele prohánějí chlapecké party v čele s Mirkem Dušínem či Mažňákem a Losnou. Právě zde totiž několik let žil Jaroslav Foglar. Provedeme vás křivolakými uličkami, zajímavými náměstími, ale také vás vezmeme na Parukářku s Vrchem sv. Kříže, k tunelu a na známý hřbitov. K tomu všemu si připomeneme slavné české pohádky a také si trochu zazpíváme.

Doporučujeme, aby rodiče před výletem dětem pustili audioknihu *Záhada hlavolamu*, nebo jim alespoň pustili nějaký seriál či film, který byl na toto téma natočený. Bude se to hodit. :)

Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s městskou částí Praha 3, a je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj holky a kluci, kdysi se na místě dnešního Žižkova rozkládaly vinice, později čtvrť pro chudé a cizince. Dnes je Žižkov jednou z nejvyhledávanějších částí Prahy. Určitě se vám tu bude líbit, ze dvorků a ulic totiž vyzařuje zvláštní energie. Však ji sami pocítíte. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k tomu dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to:

Naše putování začíná u obchodního centra **Flora**, kam se krásně dostanete MHD, nebo tu můžete nechat auto. Stojíme v Jičínské ulici, napravo máme Olšanské hřbitovy, nalevo Lucemburskou ulici. Do té zaplujeme. Opatrně tedy po přechodu přejdeme hlavní ulici… a hned začneme hledat zajímavé pohledy, ukrytá písmenka a obrázky.

Žižkovské ulice se často jmenují po slavných králích a vojevůdcích. Jak se jmenuje král, po kterém je pojmenovaná ulice, po níž kráčíte?

Věděli by školáci, jak se jmenoval syn tohoto krále? Pro Prahu toho udělal dost a byl také tím, kdo nechal postavit Nové Město.

Jdeme podél krásných domů, jejichž pastelové barvy připomínají různé druhy zmrzliny.

Vidíte vanilkový, jahodový a pistáciový dům? Jak byste nazvali ten modrý?

Za jahodovou budovou odbočíme do ulice doprava – jmenuje se Sudoměřská.

Sudoměř žádný král nebyl, zato je to moc hezké město v jižních Čechách. Konala se zde vítězná husitská bitva. S husity má Žižkov mnoho společného, názvem počínaje. Po kom se jmenuje tato pražská čtvrť?

Nás však v tuto chvíli zajímá úplně jiný muž, a to spisovatel Jaroslav Foglar.

V Sudoměřské najděte obrázek vidličky a nože. Vidíte na poutači ještě něco jiného?

Poprosili jsme AI, aby za nás vymyslela vtipný rým na téma „příbor“. Tak tady ho máte!

Jsem gurmán, co jí hrozně – špagety i vidličky a nože.

Že to není žádný rým?! Máte pravdu. Není. Buď zatím umělá inteligence neoplývá takovou chytrostí, jak bychom si přáli, nebo jí ještě nezvládáme úkoly správně zadávat. Případně je přihlouplá jen ta naše AI, co je zdarma.

Tak musíme sami.

Že v práci jen řežete a bodáte!? Bože!

Co se divíš, jsme vidličky a nože!

Naštěstí nás dnes čeká setkání s mnohem lepšími poety, takže tuto „blbinu“ se učit nazpaměť nemusíte. :) Což ovšem vůbec neznamená, že si nemůžete vybásnit blbinku vlastní. Kdo to zvládne?

Opět odbočíme první možnou ulicí doprava a pátráme po prvním písmenku do tajenky.

Nenápadná deska na zdi ještě nenápadnějšího činžáku v Křišťanově ulici (napravo), do které jsme právě přišli, připomíná, že tu prožil část života spisovatel Jaroslav Foglar.

V domě s číslem 18 měl trvalé bydliště v letech 1978 až 1999. Přestěhoval se sem s maminkou Marií Foglarovou. Tehdy mu bylo 71 let. Proč bydlel v tak pokročilém věku s maminkou? Jednoduše proto, že jí bylo rovných 100 roků a někdo se o ni musel starat. A kdo jiný než milující syn by to měl dělat? Obzvlášť když byl vynálezcem bobříků dobrých skutků…

V domě jej těšily i výtah, ústřední topení a balkon s výhledem do vnitrobloku. Jestřábova maminka si však bytu užila jen tři roky. Pak zemřela, což se však v jejím obdivuhodném věku dalo čekat. Spisovatel zde žil do roku 1995, poté byl trvale hospitalizován v Thomayerově nemocnici v Praze. Synka, který by se o něj postaral stejně jako on o maminku, bohužel neměl.

Podívejte se na cedulku.

1. **Opište první číslici, která je v textu uvedena.**

Poodstupte a činžák si prohlédněte. Byt 2 + 1 se nachází v 7. patře. V době přestěhování ho tvořily pracovna, která byla současně spisovatelovou ložnicí, a maminčin pokoj vedle kuchyně. Po smrti Jaroslava Foglara zůstal byt 16 let zapečetěný; tak dlouho trvalo, než se vyřešilo dědictví po slavném spisovateli. Bytovou jednotku i autorská práva k vydávání knih nakonec získala Skautská nadace Jaroslava Foglara, která sem formálně přesunula své sídlo a celý prostor nákladně zrekonstruovala. Od podzimu roku 2018 slouží spisovatelům a překladatelům dětské literatury k měsíčním pobytům jako rezidence. Aby se mohli na práci soustředit a nerušili je například partneři, děti a jiná podobná rozptylovadla.

V české literatuře asi neexistuje tajemnější a proslulejší čtvrť, než jsou slavná Stínadla. Spisovatel Jaroslav Foglar ji představil ve své trilogii *Záhada hlavolamu*, *Stínadla se bouří* a *Tajemství Velkého Vonta*. Mezi milovníky příběhů Rychlých šípů se však stále spekuluje, zda Stínadla skutečně existují a kde se vlastně nacházejí. Mohou být v okolí Řásnovky v Praze 1, ale třeba i zde. Protože i Žižkov se svými úzkými uličkami, starými dvory a historickými domy atmosféru Foglarových Stínadel silně připomíná. Zejména oblasti kolem Komenského nebo Havlíčkova náměstí mají tajemnou atmosféru. Však se tam dnes podíváme a povyprávíme si o ježkovi v kleci. (Ne, nesídlí tu záchranná stanice všežravých ufuněných bodlináčů! Ježek v kleci je – jak jistě víte – nejslavnější český hlavolam.)

I vnitrobloky mezi Hartigovou a Husitskou ulicí s průchody a dvorky připomínají tajemná zákoutí, kde by se mohla skrývat tajemství Vontů. Že nevíte, kdo jsou Vontové? Povíme vám to v pravý čas, žádný strach! :)

Dojdeme na konec Křišťanovy ulice. Víte, kdo byl pan Křišťan? Dozvíte se to na modré ceduli.

Kdo ji najde jako první? Zjistěte, odkud byl a odkdy se po něm tato ulice jmenuje.

Byl už někdo z vás v té době na světě? :)

Za ulicí vidíme **Olšanský hřbitov**. Největší pražské pohřebiště má rozlohu více než 50 hektarů a poslední odpočinek tu našly přibližně dva miliony mrtvých. Odpočívá tu řada českých velikánů – například Jan Palach, syn a vnučky prezidenta T. G. Masaryka, malíř Josef Lada nebo divadelníci Jan Werich a Jiří Voskovec.

Věděli byste, kde se narodil Josef Lada a jak se jmenoval kocourek, o kterém napsal knížku?

Jeho kamarády byli kozel Bobeš, prasátko Pašík a kotě Nácíček.

Opatrně přejdeme komunikaci a jdeme se podívat ke krásnému kostelu. Obkroužíme ho tak, že ho budeme mít po levé ruce.

Kostel svatého Rocha byl postaven Janem Hainricem. Je to kupolovitá stavba z let 1680 až 1682 a stojí na místě bývalého morového hřbitova.

O moru si dnes povídat nebudeme, to už by bylo trošku moc ponuré…

Prohlížíme si náhrobky a sochy mimo hřbitov. Většině kamenných spoluobčanů bohužel chybí hlava. Je to škoda, protože jinak jde o nádhernou sochařskou práci.

Najděte zvoničku a kousek za ní další naučnou tabuli, která vás s náhrobky seznámí podrobněji.

Najděte, kdo se skrývá pod číslem 8.

2. **Opište křestní jméno.**

Před vámi je Vrch svatého Kříže. A my na něj vylezeme! Opět tedy opatrně přejdeme po přechodu hlavní ulici (Olšanskou) a vydáme se směrem ke škole. To je ta budova, co vypadá jako pomerančovocitronová zmrzlinka. Ale omítku, prosím, neolizovat. :)

Školu máme po levici a kráčíme k **Milíčovu domu**. I jeho historie je zajímavá. Žil v něm totiž lidumil, spisovatel, kazatel a vegetarián P. Pitter, který zde založil útulek pro ty úplně nejchudší děti.

Během druhé světové války pan Pitter podporoval také židovské rodiny. Po válce se staral o židovské děti, které se vrátily z koncentračních táborů. Ale i o ty německé, co se zase vrátily z táborů internačních. Dítě jako dítě, když trpí, musí se mu pomoci.

Po únoru 1948 byl komunisty pro svou víru a nesympatie k jejich idejím pronásledován. Proto se rozhodl odejít přes

Německo do Švýcarska. Do České republiky se již nikdy nevrátil.

3. **Jak se lidumil jmenoval křestním jménem?**

Napravo je nafukovací tenisová hala a hned za ní se za plotem pasou ovečky. Cedulky hlásí *NEKRMIT!*, tak nekrmíme.

Supíme do mírného kopce hezky jeden za druhým. Můžeme si k tomu zazpívat nějakou písničku o ovečkách. Na kterou si vzpomenete?

Beskyde, Beskyde, kdo po tobě ide?
Černooký bača ovečky zatáčá,
černooký bača ovečky zatáčá.
Aj, bačo, bačo náš, černú košulku máš.
Kdo ti ju vypere, když maměnky nemáš,
kdo ti ju vypere, když maměnky nemáš?

Kdo si to jaký malý pletl a vůbec netušil, co je to „okybača“? :)

A máme tady ještě jednu písničku. Dokážete doplnit chybějící slovo?

Ovčáci, čtveráci,
vy jste naši vičku
i tu ?????
vypásli.

To je lež
jako věž
nebyla to vička
ani ?????,
byl oves.

Která luštěnina nám z textu vypadla?

Po asfaltové silničce odbočíme doleva a míříme na Vrch **svatého Kříže**.

Roste zde mnoho stromů. I proto se o nich píše na jedné z naučných tabulí: *DŘEVINY NA VRCHU SVATÉHO KŘÍŽE.*

4. **Kolik trnů má v druhovém názvu dřezovec?**

Poznáte alespoň dva druhy stromů, které vidíte kolem sebe? Pokud jdete trasu v únoru, je to věru nelehký úkol. :)

Jsme na vrcholu! Rozhlédněte se do dálky, ale pro stromy nepřehlédněte les. Kdo umí toto rčení vysvětlit? Kdo ví, co znamená?

My totiž právě tady s očima upřenýma do dálek nesmíme přehlédnout žižkovské podzemí, které je se zdejšími kopci spojené. Každý návštěvník Vrchu svatého Kříže neboli Křížku si musí všimnout betonových staveb, které připomínají **bunkry**. Jsou to větrací věže protiatomového krytu, který byl vybudován po druhé světové válce. V mírových časech se používá jako sklad, stále je však připraven chránit. Stačí ho připojit k rozvodům vody a elektřiny. A samozřejmě vyhnat pavouky a jinou havěť.

Další kryty jsou na území třetího pražského obvodu pod domy ze stejných let a ve stanicích metra. Komplex byl vybudován v letech 1950 až 1955 a počítal s ukrytím přibližně 2 500 osob. Do krytu vede pětice přístupových chodeb a dvě odvětrávací věže, které by mohly případně posloužit jako nouzový východ.

Teď si pro změnu pořádně vychutnáme pohled do dálav! Z Vrchu svatého Kříže je krásný výhled na staré žižkovské střechy, kostel svatého Prokopa, žižkovský vysílač, Vítkov… Spatříte i centrum Prahy včetně Hradčan. Nejvýraznější je určitě vysílač. Pohled na něj nás provází během celého dnešního výletu.

Se svými 216 m je **Žižkovská věž** nejen nejvyšší stavbou v Praze, ale také nejvyšší věží a nejvyšší vyhlídkovou plošinou v České republice.

Stavba byla ukončena v roce 1992, a pokud si dobře pamatujeme, místním se zpočátku vůbec nelíbila. Připomínala jim raketu, která se právě chystá odstartovat někam na Mars. Nebo obří vodojem. Postupem času však získávala na oblibě. Ke zlidštění stavby přispělo i umění. Asi aby si věž získala přízeň paní a dívek a zahrála jim na mateřské city, umístil na ni David Černý laminátová mimina. Batolata oblézají věž jako lahvinku s mlékem. I když zdálky vypadají docela roztomile, jsou ve skutečnosti přerostlá a místo roztomilých obličejíků mají cosi jako zdířky na USB koncovky. Vidíte je? Víte, jak jsou ve skutečnosti velká?

Mimina byla původně vytvořena pro instalaci na Muzeu moderního umění v Chicagu. Objevila se ale také třeba v Londýně, a to například na budově české ambasády. Jak už jsme naznačili, obří miminka mají místo obličeje vyražený jakýsi kód, což z nich dělá jakási strašidelná stvoření. (Zdálky to naštěstí není vidět.) Miminka byla na věž poprvé umístěna v roce 2000 v rámci akce Praha – evropské město kultury.

Celkem deset soch batolat mělo lézt po věži jen dočasně, díky kladnému ohlasu tu však zůstala natrvalo. Miminka musela být po 17 letech vyměněna za nová. Sochy jsou 350 cm dlouhé a 260 cm vysoké. Původní sochy vážily 190 kg, nové z roku 2019 jsou o 160 kg těžší a váží celých 350 kg. (Jsou totiž zevnitř vyztuženy ocelí, aby přečkaly třeba i tajfun.)

Váží někdo z vás 350 kg? Kolik členů vaší rodiny by se muselo postavit na váhu, aby dosáhlo takové hmotnosti? :)

Jak se jmenuje pohádková postava, která snědla všechno, co potkala? Přece Otesánek!

Dokážete vyjmenovat všechno, co „Otesan“ snědl?

Jed jsem, sněd jsem:

kaši z rendlíka,

ucháč mlíka,

pecen chleba,

mámu – tátu –,

děvečku s jetelem

sedláka se senem,

pasáka s prasaty,

ovčáka s jehňaty

a tebe taky ještě sním.

Meteme z kopce, aby nás ještě někdo nesnědl. Daleko ale nedometeme. Je nám jasné, že si budete chtít pohrát na dětském hřišti. Jsme téměř v půlce výletu, takže můžete. :)

Hned za hřištěm pak odbočte doprava a sejděte na druhou stranu kopce parku Parukářka. Tak se totiž zeleň, kterou procházíte, jmenuje.

Kdysi zde bývala viniční a zemědělská usedlost zvaná Hejtmánka. V 19. století ji koupil parukář Jan Hrabánek. Starší obyvatelé Žižkova mají možná ve vzpomínkách Parukářku spojenou s ještě jedním pozůstatkem války, tentokrát té studené. Za vraty s velkou rudou hvězdou sídlili příslušníci sovětské armády. Dnes už po těchto ubikacích nenajdete žádné stopy.

Ten podivný betonový vchod, který míjíme po pravé ruce, patří k protiatomovému bunkru, o kterém jsme již mluvili.

Najdete na stromě ptačí budku se třemi otvory? Že by měl někdo z ptačí rodiny samostatný vchod?

Po schodech seskáčeme do Jeseniovy ulice. V ní se vydáme doleva a pak hned Blahoslavovou ulicí doprava. Jsme na náměstí, které nese jméno učitele národů. Jak se jmenuje?

Dáte dohromady celé jeho jméno? A vidíte někde kolem sebe jeho bustu (sochu hlavy s kusem poprsí)?

Je tady, je. Jen musíte maličko zaklonit hlavu. :)

Najdete na budově hlavu zvířete? Zařvěte jako ono!

Myslíte, si, že takové zvíře učitel národů někdy viděl naživo? Asi ne, ale vy určitě ano. V zoo!

Komenského náměstí vzniklo před rokem 1875, tedy ještě před Žižkovem, jak ho známe dnes. Od počátku má stejné jméno. Během 80. let 20. století byla v okolí školy zbourána téměř všechna původní bloková zástavba z 19. století.

Jak to tedy se Žižkovem vlastně bylo? Na úpatí vítkovského vršku se začal rodit někdy kolem roku 1865. I když jsou od něj luxusní Vinohrady určené společenské smetánce jen kousek, tady se nóbl společnost nevyskytovala. Zalíbilo se tu dělníkům. Na strmém neosluněném svahu vyrostla čtvrť plná úzkých a prudkých uliček, schodišť, náměstíček a pavlačových domů. A měla náramné kouzlo! Z velké části se o to zasloužil stavař a první žižkovský starosta Karel Hartig.

Chudinský Žižkov se svými temnými kouty vábil nejen galerku, ale na sklonku existence Rakouska-Uherska i pražskou bohému v čele se spisovatelem Jaroslavem Haškem. Právě díky zájmu umělců o bujarou a neposlušnou čtvrť se Žižkovu začalo přezdívat pražský Montmartre.

Úřady ovšem musely časem řešit, jak poněkud nezvedený obvod se zanedbanou hygienou alespoň trochu vyčistit. Tak ji pro jistotu nechaly zbourat.

Na lavičkách si můžete chvilinku odpočinout. Abyste myšlenkově nezaháleli, zamyslete se, jak se jmenuje popínavá rostlina, která obrůstá budovu školy. Pak si půjdeme vyzvednout další písmenko do tajenky. Najdete ho na tabuli, která je pár metrů od vás v ulici Českobratrské. Jmenuje se *A PŘIŠLA ASANACE.*

Najděte na ní vedle QR kódu fotku, na které jsou dvě cedule. Podívejte se na tu spodní – ohraničenou dvěma vykřičníky.

5. **Opište slovo nahoře.**

Jsme na místě, které před lety klidně mohlo být dějištěm některých knih Jaroslava Foglara. Dívejte se kolem sebe a zkuste si to představit. Mohla tady být Stínadla?

Jdeme z kopce, odbočíme doleva do Roháčovy a vyprávíme si.

Víte, co jsou Stínadla a kdo byli Vontové?

***Stínadla** jsou tajemná, chudinská a nebezpečná čtvrť z románů Jaroslava Foglara o **Rychlých šípech.** Kluci ze Stínadel zde vytvořili zvláštní organizaci. Říkali si Vontové podle Vojtěcha Vonta, který jako první sjednotil chlapecké party. Jejich odznakem byl žlutý špendlík v klopě. Připomínal tragickou smrt Roberta Komoura, který nešťastně zemřel při jednom ze střetů mezi partami. Chudí kluci mu na hrob nosili žluté květy, které v době Robertovy smrti ve Stínadlech kvetly.*

V čele Vontů stál Velký Vont. Odznakem jeho náčelnické hodnosti byl hlavolam zvaný ježek v kleci.

V Roháčově zkuste najít ovečku. Hledejte ji u domu čp. 15. Vontové však měli do hodných oveček daleko a rozhodně tak často „nebečeli“. Takže raději zpátky ke Stínadlům. Konečně se dostáváme k hodným hochům, literárním klaďasům. Ano, řeč je o legendárních Rychlých šípech. Kdo je dokáže vyjmenovat?

Pětice vzorných hošíků – **Jindra Hojer, Jarka Metelka, Mirek Dušín, Červenáček** a **Rychlonožka –** se poprvé objevila v prosinci roku 1938 v časopise *Mladý hlasatel*. Jejich příběhy z pozdější knížky ***Záhada hlavolamu*** vycházely za protektorátu v letech 1940 až 1941. V roce 1947 následovala *Stínadla se bouří* a *Tajemství Velkého Vonta*.

Když Jaroslav Foglar zvaný **Jestřáb** psal první dobrodružné příběhy **Rychlých šípů**, netušil, jak rychle si získají obrovskou popularitu. A že bude chrlit další a další pokračování. Nejprve v *Mladém hlasateli*, po válce v časopise *Vpřed*.

Po dalších desítkách let, kdy se smělo psát jen o pionýrech (ne o nějakých komunisty neorganizovaných Rychlých šípech), si příběhy zamilovaly nové generace. A nejen „rychlošípáky“, ale také knížky *Hoši od Bobří řeky*, *Chata v jezerní kotlině* a další romány klukovských let.

Na stínadelskou trilogii se nedávno celkem zdařile pokusil navázat Josef Červinka knížkou *Poselství ze Stínadel*.

Do Stínadel přišly Rychlé šípy v době, kdy si zdejší klukovské party sjednocené pod vedením **Velkého Vonta** musely

zvolit nového náčelníka. Jak už jsme zmínili, odznakem jeho hodnosti byl ježek v kleci. Kdo dokázal ježka z klece vyndat, vyluštil hlavolam.

Kdo se stal novým Velkým Vontem? Šlechetný Losna, k němuž se klonily Rychlé šípy, nebo lstivý Mažňák? Ve kterém ze zdejších dvorů by se asi mohly konat tajné schůzky jednotlivých partiček?

Každopádně právě hlavní ulice Hartigova, po níž nyní kráčíme, mohla být románovou Rozdělovací třídou.

Než ji opatrně přejdeme, abychom se dostali na Tachovské náměstí, podívejte se u domu u silnice nad hlavu. Vidíte slavné vojevůdce? Kdo najde jako první Jana Žižku?

Stojíme na **Tachovském náměstí**. Podívejte se na kopec před sebe. Je mezi vámi nějaký Vítek? Vítku, je to tvoje!

První zmínky o Žižkově pocházejí už ze 14. století. Tehdy se ale Vítkov jmenoval podle pražského měšťana Vítka z Kutné Hory, majitele jedné z mnoha zdejších vinic. Za husitských válek se zde odehrála bitva, v níž Žižkovi stoupenci slavně zvítězili. Právě ta dala názvu vrchu i obce nový význam a váhu.

Určitě znáte i památník s nepřehlédnutelnou sochou Jana Žižky, která na vrcholu hory stojí. Věděli jste, že je to třetí největší jezdecká bronzová socha na světě? A podle zdrojů z roku 2013 dokonce až šestá? No, co nakonec záleží na pořadí, je prostě VELKÁ!

A také bronzová, což není při takové velikosti žádná legrace ani z finančního, ani z výrobního hlediska. Věděli byste, jak vzniká bronz? Je to slitina mědi s cínem. Rodiče nám teď prozradí chemickou značku mědi a cínu. Kdo neví, udělá dřep! :)

Věděli by školáci, na které oko byl Žižka slepý?

Na sklonku života už na obě. Kterým očkem ale začal? Možná si hodně pozdní rodiče či někteří prarodiče vzpomenou na prastarou dvacetikorunu…

Honzík Žižků prý na jedno oko oslepl již někdy v deseti letech. Chtělo by se říci, že to bylo z důvodu četby při špatném osvětlení, jenže nebylo. Ohnal se po něm mečem ozbrojenec, který přijel drancovat jeho rodnou tvrz Trocnov. Honzík se ho snažil vyhnat vidlemi a se zlou se potázal.

Tachovské náměstí je krásně opravené. Dříve přes ně chodili dělníci do **tunelu** a dále do karlínských továren. Dneska si tudy lidé zkracují cestu spíše do kanceláří. Je to dobrá zkratka a nebezpečná už není.

Tunel byl otevřen v roce 1951. Je 303 metrů dlouhý a vyhrazený pouze pěším a cyklistům. Spojuje Žižkov s Karlínem. Původně měl být doplněn větví pro auta, ale tato stavba se nakonec nezrealizovala. A železniční tunel vedoucí na hlavní nádraží prý od toho pěšího dělí jen šest metrů horniny.

Původně byl Žižkovský tunel určený k ochraně obyvatelstva, v době válečného konfliktu sloužil jako kryt. Podzemní prostory jsou proto stále udržované. Vešlo by se do nich 1 250 lidí.

V tunelu se často filmuje. Útěchu v něm hledaly jak hlavní hrdinka filmu Samotáři *Hanka, tak Ofka v podání Marty Issové ve filmu* Děti noci*. Tunelem probíhal i vyšetřoval Karel Hrubeš ve filmu* Sametoví vrazi*.*

Na Tachovském náměstí je nově hned několik prvků, které odkazují k jeho historii. První z nich je váha, která připomíná tu původní městskou, na kterou najížděla auta obchodníků z nedaleké žižkovské tržnice. Denně na ni vstoupí množství kolemjdoucích. Také se zvažte! :)

Nás rovněž zaujaly pítko a pumpa, ke které dříve chodily hospodyňky pro vodu. Desítky let stávala před hospodou U Slovanské lípy, ale nebyla funkční. Při rekonstrukci proto byla napojena na veřejný vodovod. Díky tomu je nyní voda z ní pitná.

Najděte na pumpě slovo *SÁDLO*. Pak opatrně přejděte hlavní ulici a vydejte se rovně za nosem na **Prokopovo náměstí**. Budete tam za 5 minut.

Jedno z tradičních center obchodního a společenského dění nese svůj název již od roku 1872. Po mnoho desetiletí zde fungovalo tržiště. Chodil sem nakupovat i spisovatel Jaroslav Hašek, který na Žižkově bydlel po první světové válce. Trhovci ho údajně rádi viděli, prý ochotně zaplatil i za nahnilou zeleninu.

Děti, vy nahnilou zeleninu nekupujte, bolelo by vás po ní bříško! Možná… Hoši z Rychlých šípů by ji také jistě nevložili do svých ušlechtilých úst.

Věděli by školáci, jak se jmenuje hlavní postava nejznámějšího Haškova románu? Napovíme, že její jméno začíná na Š.

Ve středu náměstí stojí jezdecká socha Karla Nepraše. Připomíná právě Jaroslava Haška. Poznáte zvíře, na kterém „sedí“? Kolika kopýtky se dotýká země? A vidí někdo jeho ocásek?

Prokopovou vyrážíme vstříc dalšímu náměstí.

Najděte v ulici na okrovém domě sochy krásných antických žen a potom na druhé straně zelený ovál s nápisem *PROSTOR*. Máte? Jste moc šikovní!

Havlíčkovo náměstí s krásnou parkovou i květinovou úpravou zdobí socha Karla Havlíčka Borovského, českého básníka a novináře. Na dlažbě okolo sochy jsou umístěny jeho slavné epigramy. To jsou takové krátké úderné provokativní básničky.

Najděte ten, na kterém jsou tato slova:

Nechlubte se, vlastenci,

není to věc řádná,

že neteče odjinud

do Čech voda …..

6. **Doplňte slovo.**

Nad náměstím je krásná nárožní budova žižkovské **radnice**. Právě v ní měli svatbu například herec Vlasta Burian, básník Jaroslav Seifert či prezident Václav Havel. Ten dokonce hned dvakrát.

Jdeme k ní, míjíme ji a máváme do oken milým dámám, které si u nás výlet pro vás objednaly a byly při jeho tvorbě nesmírně nápomocné. :)

Najdete na dveřích zlaté písmenko Ž? A znak Žižkova? Je na něm vojevůdce, o kterém jsme dnes už mnohokrát mluvili. Který to je?

Tento znak je v ulici Lipanské ještě na jednom místě. Najděte ho. Také mu můžete zamávat a zavolat na něj: *Ahoj, žižkovský znaku, sluší ti to!* :) Potěší ho to. Určitě. Pošeptal nám to. Co pošeptá vám?

Lipanská nás vede k další hlavní ulici, která by rovněž mohla být Rozdělovací třídou z Foglarových knih. Ulicí, která oddělovala svět „normálních“ lidí a těch ze Stínadel.

Pokud knížky od Jaroslava Foglara neznáte, vřele doporučujeme si je přečíst. Garantujeme vám, že po jejich přečtení zahoříte touhou zakládat party a kluby, jako jsme to dělali my. Nebaví-li vás čtení, sáhněte po úžasné audioknížce. Nebo si pusťte seriál, který vás do party Rychlých šípů zatáhne.

Celá dlouhá desetiletí otevíralo dveře tajemného světa dětské fantazie heslo „Když natočíme nejdelší osten ježka tak, aby vyčníval z klece nejširším jejím otvorem…“. Legendární větu, kterou začíná návod na vyndání ježka z klece (tedy na vyřešení slavného hlavolamu), uměly nazpaměť generace čtenářů knih Jaroslava Foglara. Teď přibývají další, protože nakladatelství Albatros začalo vydávat reedice všech Foglarových knížek.

Populární spisovatel zemřel 23. ledna roku 1999. Na jeho knihách vyrostlo několik generací českých dětí. Počet výtisků jeho téměř třiceti románů překročil milion kusů.

S Žižkovem je spojena nejen činnost pánů Foglara či Haška. Žily zde i jiné významné osobnosti, jako byli například spisovatelé Jaroslav Seifert a Vladimír Neff či malířka Toyen.

A k památníku v podobě stuhy mířící k nebi, který připomíná právě básníka Jaroslava Seiferta, jsme zrovna došli. Proč tu je? Jediný český nositel Nobelovy ceny za literaturu prožil své dětství nedaleko odtud.

Vidíte ho? Je hned pod tramvajovou zastávkou.

Dílo bylo odhaleno v roce 2016. Jeho autorem je sochař Jan Roith, který sochu vyrobil z litého betonu. Na stuze se nachází čitelný citát z básně *Prosinec 1920*: *To slovo letělo jako pták do sítě hvězd.*

(Ať dumáme, jak dumáme, moc tomu nerozumíme, ale to se u básní stává často.) Jisté je, že sbírku *Město v slzách*, ve které tento verš zazní, věnoval básník právě Žižkovu. A kdybychom nebyli líní a báseň si přečetli celou, možná bychom i něco pochopili…

Opatrně přejdeme ulici, po které jezdí tramvaje, a ještě pár desítek metrů pokračujeme Lipanskou. Opustíme ji směrem doleva Bořivojskou.

Bořivoj byl historicky první doložený český panovník. A protože jsme v síti ulic, které jsou pojmenovány po vládcích, znamená to, že se blíží konec našeho výletu.

Kdo má radost? Koho už bolí nožičky? Ještě chvilku vydržte.

Podívejte se na cedule, na nichž jsou napsány názvy ulic. Jsou červené.

7. **Kterou barvu mají písmenka?**

Máte takovou barvu někde na sobě? Chyťte si jednou rukou nos, druhou pod ní provlékněte (udělejte „chobot“) a dotkněte se prsty této barvy na sobě. Pokud ji máte na ponožkách, bude to trošku obtížnější. :)

Procházíme kolem krásných secesních domů, na kterých jsou ornamenty různých květin, bylin a jiné zeleně. Poznáte některé rostliny? My vidíme oves, černý bez a kapradí. Co vy?

Kteří dva skřítci žili v pařezové chaloupce v mechu a kapradí? Sice je máme moc rádi, ale na Žižkově je určitě hledat nebudeme! Tady žádným trpajzlíkům pšenka nekvete! To byste s námi museli jít na výlet s tajenkou třeba do Kunratického lesa. :)

V Bořivojově ulici čp. 47 najděte na domě několik kamenných obličejů. Vyberte si, který se vám líbí, a napodobte jeho výraz. Zkuste tento výraz udržet na obličeji až k Žižkovu náměstí. Kdo se zasměje nebo povolí, zakokrhá jako kohout. :)

Žižkovo náměstí je také moc hezké. Můžete si zde klidně pohrát, do cíle už to máte jen pár minut.

V okamžiku, kdy se Bořivojova setká s Lucemburskou, jste u cíle. Lucemburská vás totiž odvede zpátky k obchodnímu centru Flora.

Když se kouknete do tajenky, vykukuje z ní na vás název dravce. Že nemá tenhle pták s Žižkovem nic společného? Ale s panem Foglarem ano! Je to totiž jeho skautská přezdívka.

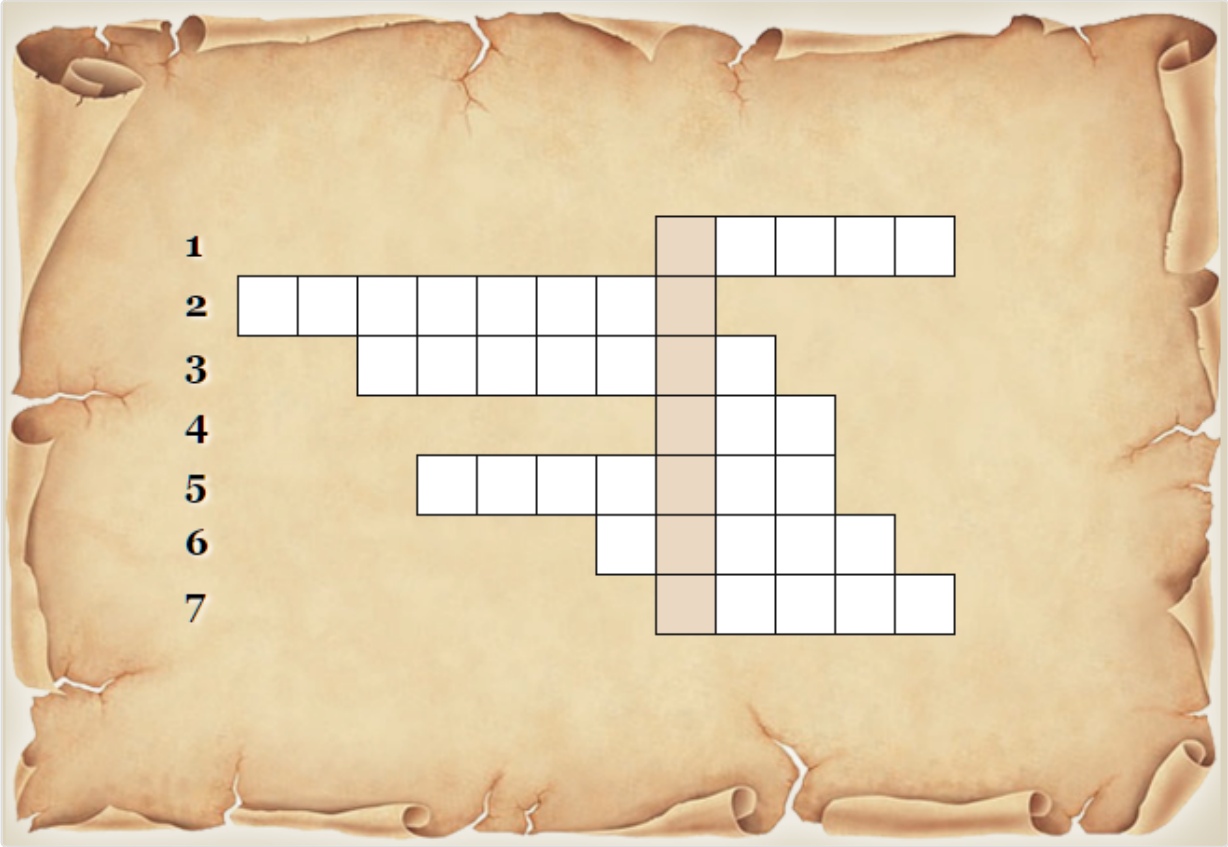
Máme hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme, že jste se s námi prošli a luštili, a také děkujeme Praze 3 za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.bohousek.cz, prague.eu, www.praha3.cz, www.skautskanadace.cz

Otázky k tajence

1. **Opište první číslici, která je v textu uvedena.**
2. **Opište křestní jméno.**
3. **Jak se jmenoval křestním jménem?**
4. **Kolik trnů má v druhovém názvu dřezovec?**
5. **Opište slovo nahoře.**
6. **Doplňte slovo.**
7. **Kterou barvu mají písmenka?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06